

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Ladislava Górásza, v právnej veci žalobkýň 1/ **M. N.**, bývajúcej v H., 2/ **B. T.**, bývajúcej v B., zastúpených JUDr. H. B., advokátkou v D., proti žalovaným 1/ **H. B.**, bývajúcej v G., 2/ **A. S.**, bývajúcej v B., zastúpených JUDr. E. S., advokátkou v D., o **určenie neplatnosti závetov**, vedenej na Okresnom súde v Dunajskej Strede pod sp.zn. 7 C 19/1998 o dovolaní žalobkýň 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 19. decembra 2006, sp.zn. 9 CoD 63/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovaným 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Dunajskej Strede rozsudkom (v poradí tretím) zo dňa 20. apríla 2006, č.k. 7 C 19/1998-365, určil, že závet V. M., rodenej B., vyhotovený dňa X. v D. JUDr. J. C., podpísaný V.M. a L. G., je neplatný. Vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v dedičskom konaní po nebohej poručiiteľke V. M., rodenej B., narodenej dňa X., zomrelej dňa X., prebiehajúcom pred Okresným súdom Dunajská Streda pod sp.zn. D 290/1996, dňa 8.8.1997 žalovaná 1/ predložila notárke fotokópiu závetu z X., kde sa ako svedok úkonu uvádzal len L. G.. Na ďalšom dedičskom pojednávaní dňa 16.9.1997 bol

predložený originál závetu, ktorý je datovaný tiež dňom X. a na listine sú uvedené podpisy L. G. a Z. G. ako svedkov úkonu. Meno, priezvisko ani adresa Z. G. však strojom vypísané nie je. Súd mal v konaní preukázané, že poručiiteľka bola hospitalizovaná v H. a následne bola preložená do NsP, interné oddelenie v D. v dôsledku ochorenia ľadvín. O pomoc pri zriadení závetu požiadala L. G., ktorý zariadil spísanie závetu za pomoci JUDr. C. a to so súhlasom primárky interného oddelenia MUDr. B.. Poručiiteľka dobre ovládala slovenský jazyk, 20 rokov pracovala ako úradníčka a až po spísaní závetu súhlasila s tým, aby bola pripravená na dialýzu. Závet poručiiteľka vlastnoručne podpísala a to pred oboma svedkami, manželmi G., závet bol vyhotovený vo viacerých kópiách. Z. G. všetky vyhotovenia závetu nepodpísala. Svedkovia manželia G. a JUDr. J. C. potvrdili, že poručiiteľka pri spisovaní závetu bola pri plnom vedomí, závet si prečítala, prejavila s ním súhlas v tom smere, že závet vystihuje jej poslednú vôľu. Pýtala si pero na podpísanie a závet vlastnoručne podpísala. MUDr. B. H., zástupkyňa primára interného oddelenia NsP D. potvrdila, že nebohá poručiiteľka nemala žiadne znaky psychickej poruchy a to ani v deň spísania závetu. Pacientku dobre poznala a denne s ňou komunikovala. Svedkyňa MUDr. V. B., ktorá nebohú poručiiteľku poznala 10 rokov, uviedla, že v čase hospitalizácie v roku 1995 bola miestom i časom orientovaná a v súvislosti so zaradením do dialyzačného programu bola sledovaná aj jej psychika. Na žiadosť advokáta svedkyňa povolila návštevu pacientky za účelom zriadenia závetu. Svedkyňa MUDr. A. H., primárka geriatrického oddelenia, uviedla, že poručiiteľka nebola liečená na psychické ochorenie, preto nebolo potrebné jej vyšetrenie psychiatrom. Znalkyňa MUDr. M. G. v znaleckom posudku konštatovala, že V. M. v čase spísania závetu trpela telesnými ochoreniami, ktoré mali za následok nedokrvenosť mozgu, v jej organizme sa hromadili toxické splodiny, ktoré mali na mozog poručiiteľky toxický vplyv. V dôsledku týchto porúch si nemohla poručiiteľka uvedomiť súvislosti a dôsledky svojho rozhodnutia. Znalec MUDr. L. J. nepovažoval poručiiteľkou užívané psychofarmakologické lieky – Diazepam, Trivotril a Prothazin v dávkach, ako ich užívala poručiiteľka, za schopné ovplyvniť jej psychické funkcie pri podpise závetu. Poukázal na tú skutočnosť, že v celom chorobopise nebohej neboli zmienky o psychickej poruche. Vzhľadom na svedecké výpovede ošetrojúcich lekárov znalec nemohol spochybniť ani vylúčiť, že poručiiteľka bola schopná adekvátne rozhodovať o svojich právach a majetkových záležitostiach. Dodal, že v prípade, ak by sa príznaky psychickej poruchy prejavili, je pravidlom, že ošetrojúci lekár psychiatrické vyšetrenie nariadi. Súd prvého stupňa pri hodnotení duševného stavu poručiiteľky akceptoval znalecký posudok a výpoveď súdneho znalca MUDr. J.. Jeho závery o tom, že poručiiteľka netrpela žiadnou psychickou poruchou

boli totožné so závermi lekárov, ktorí boli s poručiiteľkou v priamom kontakte aj v inkriminovaný čas. Prvostupňový súd zohľadnil to, že MUDr. G. svoj znalecký posudok založila len na dohadoch a predpokladoch, pričom ani ona nevyklúčila, že by poručiiteľka v čase spísania závetu mohla byť v stave, v ktorom bola schopná posúdiť následky svojho konania. Pri hodnotení ďalších dôkazov nebral do úvahy výpovede svedkov J. J., E. N., M. P., U. V., M. B., A. K., ktorí vypovedali účelovo v snahe pomôcť svojim príbuzným, resp. priateľkám. Najmä výpoveď svedkyne M. P. hodnotil ako silne emotívnu, keď táto sa netajila tým, že má záujem na predmetnom majetku, resp. na rodičovskom dome, ktorý nebohá poručiiteľka zdedila po svojom manželovi – jej bratovi. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalovaná 1/ mala s poručiiteľkou bližší vzťah a preto si ju táto zvolila za závetnú dedičku. Žalovaná 1/ je zdravotná sestra a nielen poručiiteľke, ale aj jej manželovi, ba dokonca aj M. P., poskytovala zdravotnú starostlivosť. Žalovaná 1/ v detstve u nebohej V. M. trávila prázdniny, neskôr ju finančne podporovala v štúdiu, pretože V. M. nemala deti a žalovaná bola najmladšia sestra, vekový rozdiel medzi nimi bol 15 rokov. Súd prvého stupňa preto dospel k záveru, že V. M. podpísala predmetný závet vlastnoručne za prítomnosti dvoch svedkov, nebola zrakovo postihnutá, ovládala slovenský jazyk a netrpela psychickou poruchou, ktorá by ju robila na spísanie závetu nespôsobilou. Preto dospel k záveru, že závet V. M., rodenej B., vyhotovený dňa X. v D. S. JUDr. J. C., podpísaný nebohou poručiiteľkou, L. G. a Z. G. je platný a závet, ktorý obsahuje iba podpis svedka L. G. je neplatný. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie účastníčok konania rozsudkom zo dňa 19. decembra 2006 sp.zn. 9 CoD 63/2006 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil. Žalovaným 1/, 2/ nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania a proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie. Dospel k záveru, že prvostupňový súd náležite a v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav vecí, z toho vyvodil správny právny záver, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Poukázal na to, že predmetom odvolacieho konania bola len tá časť žaloby, ktorou sa žalobkyne 1/, 2/ domáhali vyslovenia neplatnosti závetu poručiiteľky zo dňa X., podpísaného poručiiteľkou a dvomi svedkami, manželmi G.. Závet, ktorý je predmetom tohto sporu, bol spísaný na písacom stroji a jeho zhotoviteľom bol advokát. Z dokazovania vyplynulo, že v čase spísania závetu bola nebohá poručiiteľka hospitalizovaná v nemocnici, avšak jej rozhodnutie spísať závet nebolo náhle a neplánované. Odvolací súd poukázal osobitne na to, že práve z výpovede svedka L. G. vyplynulo, že počas doby, ako boli spoločne hospitalizovaní v nemocnici, požiadala ho

o zariadenie možnosti spísať závet pre žalovanú 1/ preto, že jedine ona sa o ňu starala. Svedok preto požiadal advokáta JUDr. J. C. o vyhotovenie závetu pre poručiťku. Následne, po zabezpečení súhlasu ošetrujúcej lekárky MUDr. B., došlo k spísaniu závetu s advokátom v dohodnutom termíne. Aj svedkyňa MUDr. A. H. potvrdila, že poručiťka sa jej počas pobytu na geriatrickom oddelení v H. zverila so svojím rozhodnutím zriadiť závet v prospech žalovanej 1/ za jej starostlivosť. Odvolací súd nemal pochybnosti o tom, že poručiťka sa slobodne a vážne rozhodla zriadiť závet v prospech žalovanej 1/ a, že toto bolo jej vážne a slobodné rozhodnutie. Zhotoviteľ závetu JUDr. C. potvrdil, že poručiťka vedela po slovensky, po vyhotovení závetu si listinu prečítala a pýtala si pero na podpísanie. Ako súd prvého stupňa, tak i odvolací súd považoval znalecký posudok znalca MUDr. Ľ. J. za presvedčivý, v súlade s vykonaným dokazovaním. Znalec MUDr. J. nespochybnil závažnosť telesných ochorení alebo nej poručiťky, ktorým bolo najmä ochorenie obličiek, pri ktorom bolo možné očakávať poruchy vedomia, ktoré teoretické konštatovanie však bolo potrebné dať do súvislosti so skutočnosťou opísanou výpoveďami svedkov, a to predovšetkým ošetrujúcich lekárov poručiťky. U alebo nej poručiťky nebola zistená psychická porucha a nebola konštatovaná potreba psychiatrického vyšetrenia a to ani vo vzťahu k ďalšej liečbe – dialýze. Odvolací súd nemal pochybnosti a nepovažoval za preukázané, že by závet nepodpísala svedkyňa Z. G. a to napriek tomu, že jej podpis sa nachádzal pod podpisom manžela na mieste, ktoré nebolo označené ako miesto pre jej podpis a že nebola vypísaná menom, priezviskom, bydliskom tak, ako prvý svedok L. G.. V konaní nebolo preukázané, že by bola originál závetu založený v dedičskom spise podpísala svedkyňa G. až po smrti alebo nej poručiťky, resp. inokedy, ako pri podpisovaní tohto závetu poručiťkou. Konštatoval, že na takýto záver neexistovali dôkazy a žalobkyne v tomto smere bremeno dôkazu neunesli. Všetky zúčastnené osoby pri podpisovaní závetu totiž zhodne uviedli, že i svedkyňa Z. G. bola pri celom akte spisovania závetu prítomná a zúčastnila sa aj jeho podpisovania. Na závete sú zjavné nedokonalosti mechanického stroja, znateľné voľným okom, prípadne hmatom, stopy po úderoch písacieho stroja. Tieto všetky skutočnosti však podľa názoru odvolacieho súdu nespochybňujú to, že v dedičskom spise založený exemplár je originálom závetu a že originál závetu podpísala Z. G. po jeho podpísaní poručiťkou. I keď miesto pre svedkyňu Z. G. nebolo priamo vypísané strojom, v úvode označenia miesta pre svedkov je použitý pojem svedkovia v množnom čísle a v tejto časti sa svedkyňa G. i podpísala. Odvolací súd pripustil v tejto súvislosti proti svojmu rozsudku dovolanie na vyriešenie otázky náležitostí formálneho usporiadania závetu, pretože ide o otázku doposiaľ jednoznačne právne neriešenú takým spôsobom, ktorý je významný zo širších hľadísk, nielen

v konkrétnej prejednávanej veci. Dovolanie pripustil aj v súvislosti s označením svedkov na závete, pretože miesto na podpis pre jedného svedka je označené, miesto pre druhého nie. Miesto pre podpis Z. G. vyznačené nie je, napriek tomu sa na origináli závete nachádza jej podpis. Či ide o formálnu vadu, ktorá robí tento závet neplatný za situácie, že na jedného svedka závet miestom a označením pamätá a na druhého nie. Sám dospel k záveru, že formálne usporiadanie závetu, t.j., kde má byť podpis svedka a kde podpis poručiťa, zákon neuvádza. Preto za dôležité je treba považovať len to, aby boli na závete všetky tieto podpisy a aby závetca závet podpisujúc pred svedkami potvrdil, že ide o jeho vôľu. Poukázal aj na to, že svedkovia nemusia byť na závete presne označení ako svedkovia úkonu poručiťa, mali by ale byť označení tak, aby bolo možné zistiť, kto závet ako svedok podpísal. V danom prípade sa bez pochybností zistilo, že svedkami úkonu boli manželia G. a preto je závet platný. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dňa 6. marca 2007 dovolanie žalobkyne 1/, 2/, ktoré ho žiadali po prehodnotení vykonaného dokazovania zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnili s poukazom na § 236 ods. 1 a § 238 ods. 3 O.s.p. Vytýkali odvolaciemu súdu, že sa nezaoberal vecnou stránkou dokazovania a nevyriešil neplatnosť oboch závetov z hľadiska absencie procesnoprávných a hmotnoprávných náležitostí. Najmä nedoriešil otázku, ktorý závet bol originálom a ktorý kópiou a prečo poručiťka nepodpísala závet ako prvá po texte závete. Svedkyňa Z. G. nie je podľa ich názoru riadne označená ako svedkyňa. Namietali aj závery znaleckého dokazovania, ktoré si osvojili súdy pri rozhodovaní o spôsobilosti poručiťky rozpoznať následky právneho úkonu pri spisovaní závete z hľadiska jej zdravotného stavu. V tomto smere poukazovali na zaujatosť svedkov, ošetrojúcich lekárov alebo nej poručiťky. Boli toho názoru, že všetky predložené závety nezodpovedajú zákonom stanoveným kritériám.

Žalované 1/, 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že odvolací súd pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie len na riešenie jednej právnej otázky, ktorú však dovolateľky správne nevymedzili. Žiadali preto dovolanie zamietnuť, keď považovali rozsudok odvolacieho súdu za vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podali účastníčky konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania

preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyní 1/, 2/ nie je dôvodné.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný tak rozsahom dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok neprávne rozhodnutie vo veci.

Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však nebola dovolacím súdom v konaní zistená a dovolateľky ani vo svojom dovolaní nenamietali, že v konaní k uvedeným vadám došlo.

Dovolanie je v danej veci prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., t.j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň vymedzil v dôvodoch rozhodnutia otázku podľa neho po právnej stránke zásadného významu. Vzhľadom na odvolacím súdom vymedzený rámec právnej otázky, boli dovolateľky oprávnené jeho rozhodnutie napadnúť len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú odvolací súd dovolanie pripustil. Na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený; na ich riešenie nie je ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O.s.p.).

V predmetnej veci odvolací súd pripustil dovolanie na vyriešenie otázky náležitostí formálneho usporiadania závetu, aj v súvislosti s označením svedkov na závete, pretože miesto na podpis pre jedného svedka je označené, miesto pre druhého nie. Na origináli závetu sa však nachádza podpis tohto svedka, t.j. či ide o formálnu vadu, ktorá robí tento závet neplatný za situácie, že na jedného svedka závet miestom a označením pamätá a na druhého nie.

V zmysle § 476 ods. 1 Občianskeho zákonníka poručiteľ môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice.

V zmysle § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka v každom závete musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný.

Závet je jednostranný právny úkon poručiteľa, ktorým robí poriadok o svojom majetku pre prípad smrti (mortis causa). Musí ísť o výslovný prejav vôle, ktorý nevzbudzuje pochybnosti, čo chcel ním poručiteľ prejavíť a musí k nemu dôjsť vo forme požadovanej zákonom. Pre výklad prejavu vôle platí aj pri závete pravidlo vyjadrené v § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Závet musí poručiteľ urobiť osobne, jeho zastúpenie, či už zákonným zástupcom alebo splnomocnencom, je pri tomto právnom úkone vylúčené. Pre platnosť závetu sa vyžaduje splnenie podmienok § 37, § 38, § 40 ods. 1, ako aj špecifických podmienok podľa ustanovenia § 476 až § 479 Občianskeho zákonníka.

V danej veci poručiiteľka prejavila svoju vôľu naložiť so svojím majetkom vo forme alografného závetu v zmysle § 476b Občianskeho zákonníka. Takýto závet môže napísať ktokoľvek písacím strojom alebo inak mechanicky, alebo ho môže napísať vlastnou rukou iná osoba. Závetca musí takýto závet vlastnoručne podpísať (podpis nemožno nahradiť odtlačkom pečiatky podpisu poručiiteľa a nemožno ho urobiť strojom), a pred dvoma svedkami súčasne prítomnými výslovne prejavíť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia sa potom musia na závet podpísať. Aj pre túto formu závetu sa vyžaduje, aby bol v ňom uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný. Bez uvedených náležitostí závet nie je platný. Svedkovia závetu musia byť spôsobilí na svedecký úkon, t.j. musia byť spôsobilí na právne úkony, nemôžu to byť osoby nevidomé, nepočujúce, nemé, tiež tie osoby, ktoré nepoznajú jazyk, v ktorom sa prejav vôle robí a osoby, ktoré majú podľa závetu dediť (§ 476e Občianskeho zákonníka). Takisto ako svedkovia nemôžu pôsobiť závetom povolaní, ani zákonní dedičia a osoby im blízke (§ 476f Občianskeho zákonníka).

Závetcovo vyhlásenie, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu, musí byť výslovné a pri tomto vyhlásení musia byť súčasne obaja svedkovia. Pri tejto forme závetu svedkovia osvedčujú svojimi podpismi obsah závetcovho vyhlásenia, nie obsah závetu. Osoby, ktoré nepoznajú jazyk, v ktorom poručiteľ urobil svoje vyhlásenie o tom, že listina obsahuje jeho

poslednú vôľu, sú nespôsobilé na svedecký úkon. Nevyhnutnosť účasti svedkov pri vyhlásení poručiťa slúži na to, aby v prípade neskorších pochybností o pôvodnosti závetu mohli dosvedčiť, k čomu v ich prítomnosti zo strany poručiťa došlo. Nevyžaduje sa, aby boli oboznámení s obsahom závetu, musia však text závetu podpísať. Nie je nevyhnutné, aby za svojím menom uviedli, že sa podpisujú ako svedkovia.

Z uvedeného je zrejmé, že i keď pre platnosť závetu, ako jednostranného prejavu vôle poručiťa, zákon vyžaduje presne uvedené formálne náležitosti, nie je potrebné tieto rozširovať na tak technicko-formálne požiadavky, ktoré by súčasne v prípade ich nedodržania spôsobovali neplatnosť závetu, ako je presné miesto podpisu, a mechanické, ako podrobne uvedené označenie osoby svedka (mena, priezviska, bydliska, dátumu narodenia a podobne), ktorý podpisuje závet. Nevyhnutnosťou je podpis svedkov, uvedených na jednej listine, ktorý dosvedčuje aj ich súčasnú prítomnosť pri vyhlásení vôle poručiťa, a to i bez označenia, že sa jedná o svedkov. Potrebné je však uviesť, že pre prípad väčšej dôkaznej istoty, v prípadnom spochybnení platnosti závetu, sa odporúča, aby na listine boli tieto skutočnosti uvedené. Nie však s následkom neplatnosti závetu v prípade absencie takéhoto označenia. Okolnosti osvedčujúce platnosť závetu, t.j. nespochybňujúce výslovné vyhlásenie poslednej vôle poručiťa, následne alebo súčasne uvedenej v písomnej forme, podpísanej poručiťom a dvomi svedkami, budú v prípade spornosti o platnosť závetu, vždy predmetom dôkazného, t.j. skutkového stavu vo veci.

Odvolačí súd, pokiaľ sám vyhodnotil platnosť závetu, na ktorom bol uvedený iba podpis druhého svedka, a bez jeho označenia mechanickým spôsobom, rozhodol správne a sám si dovolaním pripustenú otázku i správne právne vyhodnotil. V tomto smere je správny i jeho záver, že pre platnosť závetu, nie je s ohľadom na preukázaný skutkový stav, rozhodujúce, kde poručiťka umiestnila svoj vlastnoručný podpis.

Dovolanie dovolateľiek v súvislosti s pripustenou dovolacou otázkou, nebolo opodstatnene podané, z ktorého dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky ich dovolanie podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky k námietkam dovolateľiek, ktoré namietali skutkové a právne závery odvolacieho súdu nad rámec pripustenej dovolacej otázky dodáva, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených odvolacím

súdom, tak ani prieskumu ním vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/, 2/ vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobkyniam 1/, 2/, ktoré úspech nemali (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však napriek tomu úspešným žalovaným 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. septembra 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová